

p. Jabłoński

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny: 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BS/174/75/90

PLAN BALCEROWICZA - SPOŁECZNA OCENA EFEKTÓW JEGO REALIZACJI

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1990 r.

Opinie społeczeństwa na temat realizowanego przez rząd programu stabilizacji gospodarczej były jednym z obszarów zainteresowania kolejnego sondażu CBOS¹, w którym staraliśmy się ustalić stopień społecznego poparcia dla tego programu, jak również ocenę wyników jego realizacji.

NASTAWIENIA DO PROGRAMU BALCEROWICZA

Spośród ogółu ankietowanych 57,9% jest przekonanych, że obecna polityka rządu T.Mazowieckiego stwarza naszemu krajowi szansę wyjścia z kryzysu gospodarczego, 21,2% jest przeciwnego zdania, a 20,9% respondentów nie zajęło jednoznacznego stanowiska w tej kwestii. Oceny programu Balcerowicza dokonało 56,6% badanych. Z tego 32,7% udziela mu poparcia, a 23,9% nie.

Ze względu na brak spójności pomiędzy opiniami respondentów w obu omawianych kwestiach warto bliżej przyjrzeć się relacji między nimi. Aby ją ustalić, zadaliśmy sobie dwa pytania. Pierwsze brzmi: czy wszyscy, którzy nie aprobują polityki rządu, nie popierają programu Balcerowicza (tab.1).

Tabela 1

w procentach

Polityka rządu szansą na wyjście z kryzysu	Stosunek do planu Balcerowicza:			
	popiera	nie popiera	za mało o nim wie	trudno powiedzieć
Tak	62,85	10,50	17,55	9,10
Nie	4,60	60,95	28,00	6,45
Trudno powiedzieć	8,50	23,30	44,30	23,90

Z analizy współwystępowania wynika, że wśród respondentów przekonanych, iż obecna polityka rządu jest szansą wyjścia z kryzysu, 62,85% popiera program Balcerowicza, wśród twierdzących odwrotnie, podobny procent jest ustosunkowany do niego negatywnie, natomiast nie mający zdania o tym, czy polityka gabinetu T.Mazowieckiego stwarza możliwości wyprowadzenia kraju

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (5) - sondaż zrealizowano w dniach 17-23.05.1990 r. na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski (N=1474).

z kryzysu, najczęściej uważają, że za mało wiedzą o programie stabilizacji gospodarki.

Kiedy odwrócimy kierunek wnioskowania pojawia się drugie pytanie: czy wszyscy, którzy nie popierają programu Balcerowicza, nie wierzą, aby polityka rządu stwarzała szansę na wyjście z kryzysu gospodarczego? (tab.2).

Tabela 2

w procentach

Stosunek do programu Balcerowicza	Polityka rządu stwarza szansę wyjścia z kryzysu:		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Poparcie	91,1	3,5	5,4
Brak poparcia	29,2	50,7	20,1
Brak opinii	48,2	18,3	32,9

Okazuje się, że w grupie popierających plan Balcerowicza 91,1% pozytywnie ocenia politykę rządu, natomiast wśród negatywnie nastawionych do programu stabilizacji gospodarki jedynie połowa nie wierzy w jej skuteczność. Prawie połowa respondentów, którzy nie ocenili programu Balcerowicza, uważała, że działalność rządu Mazowieckiego stwarza szansę na wyjście z kryzysu.

Wyróżniono pięć kombinacji odpowiedzi ankietowanych dotyczących oceny działalności rządu i stosunku do programu Balcerowicza. Prezentujemy je według wielkości frekwencji:

- Wierzy, że polityka rządu jest szansą na wyjście z kryzysu gospodarczego i popiera program Balcerowicza (N=439, 29,9%)

- Wierzy, że polityka rządu jest szansą na wyjście z kryzysu gospodarczego i za mało wie o planie Balcerowicza (N=206, 14,0%)

- Nie wierzy, że polityka rządu jest szansą na wyjście z kryzysu gospodarczego i nie popiera planu Balcerowicza (N=179, 12,2%)

- Wierzy, że polityka rządu jest szansą wyjścia z kryzysu gospodarczego i nie popiera programu Balcerowicza (N=103, 7,0%)

- Nie wierzy, że polityka rządu jest szansą wyjścia z kryzysu gospodarczego i za mało wie o planie Balcerowicza (N=93, 6,3%).

Osoby, które nie deklarują poparcia dla planu stabilizacji gospodarki to najczęściej określający kierunek rozwoju naszego kraju jako zły, twierdzący, że nie wezmą udziału w wyborach do samorządów lokalnych oraz nie aprobujący działalności rządu (tab.1 aneksu). Częściej niż inne grupy społeczno-zawodowe krytyczny stosunek do programu Balcerowicza wyrażają rolnicy, poparcie zaś - inteligencji. Częściej też popierają ten program ludzie z wyższym wykształceniem oraz oceniający swój dochód na osobę jako wysoki i bardzo wysoki.

W ciągu czterech miesięcy realizacji przez rząd programu stabilizacji gospodarki odnotowano sześcioprocentowy spadek odsetka respondentów popierających te poczynania oraz jedenastoprocentowy wzrost tych, którzy ich nie akceptują. Na stałym poziomie - około 13,1% - utrzymała się liczba respondentów wstrzymujących się od odpowiedzi (tab.3).

Tabela 3

w procentach

Stosunek do programu Balcerowicza	Respondenci według terminów badań:			
	II '90	III '90	IV '90	V '90
Popiera go	38,6	31,6	34,5	32,7
Nie popiera go	12,9	20,2	19,1	23,9
Za mało o nim wie	34,0	37,0	33,2	29,4
Trudno powiedzieć	14,6	11,1	13,2	13,5

EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU BALCEROWICZA

Ocena skutków realizacji planu Balcerowicza dla gospodarki kraju, dla społeczeństwa, jak również dla poszczególnych obywateli jest zróżnicowana. Zdaniem respondentów są one korzystniejsze dla polskiej gospodarki niż dla społeczeństwa (tab.4).

Tabela 4

w procentach

Dotychczasowa realizacja planu Balcerowicza przyniosła:	Więcej dobrego niż złego	Tyle samo dobrego co złego	Więcej złego niż dobrego	Niczego nie zmieniła	Trudno powiedzieć
Gospodarce kraju	23,9	34,1	21,5	5,0	15,4
Społeczeństwu	13,7	32,3	38,5	2,5	12,7
Panu(i) osobiście	11,4	25,6	37,5	14,7	10,5

Pozytywnie oceniali efekty realizacji planu Balcerowicza dla gospodarki kraju i dla społeczeństwa (odpowiedzi: więcej dobrego niż złego) najczęściej inteligenci oraz prywatni właściciele, osoby szacujące swój dochód na osobę jako bardzo wysoki, a także ci, którzy uważali, iż sytuacja w naszym kraju rozwija się w dobrym kierunku. W opozycji do nich (odpowiedzi: więcej złego niż dobrego) znaleźli się rolnicy indywidualni, określający swój dochód na osobę jako bardzo niski, oceniający działalność rządu negatywnie oraz twierdzący, że to, co dzieje się w naszym kraju, zmierza w złym kierunku (tab.2 i 3 aneksu).

Oceniając wyniki realizacji planu Balcerowicza w odniesieniu do siebie samego pozytywnie wyrażali się o nim jedynie ci, którzy swój dochód uznali za bardzo wysoki. Pozostali w przeważającej większości uważali, że przyniósł on im więcej złego niż dobrego (tab.4 aneksu).

Porównując odpowiedzi na pytanie dotyczące efektów realizacji planu Balcerowicza dla gospodarki kraju i dla społeczeństwa z ostatnich czterech miesięcy (tab.5) zauważano, że:

- respondenci skutki jego realizacji stale oceniają jako bardziej niekorzystne dla społeczeństwa niż dla gospodarki,

- wraz z czasem realizacji programu nieznacznie wzrasta liczba przeświadczonych, że przyniósł on społeczeństwu więcej dobrego niż złego (o 4,5%) oraz zmniejsza odsetek mających przeciwne zdanie (o 5,8%).

Stwierdzono, że w świadomości społecznej istnieje przekonanie, iż w wyniku realizacji programu stabilizacji gospo-

Tabela 5

w procentach

Dotychczasowa realizacja planu Balcerowicza przyniosła:	Więcej dobrego niż złego				Tyle samo dobrego co złego				Więcej złego niż dobrego				Nic nie zmieniła				Trudno powiedzieć			
	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V	II	III	IV	V
Gospodarce kraju	23,8	24,1	26,4	23,9	9,6	35,6	33,6	34,1	20,6	24,4	23,6	21,5	5,3	4,7	3,0	5,0	20,6	11,1	13,4	15,4
Społeczeństwu	9,2	11,7	13,7	13,7	29,0	32,8	30,2	32,3	44,3	44,2	41,8	38,5	4,1	3,8	1,8	2,8	13,3	7,3	12,4	12,7

darczej w niektórych sferach życia gospodarczego lub społecznego nastąpiła poprawa, a w innych pogorszenie. Zdaniem trzech czwartych ankietowanych poprawiło się zaopatrzenie rynku w artykuły spożywcze i towary przemysłowe. Co drugi respondent uważał, że poprawił się stosunek ludzi do pracy, a co trzeci - że wzrosła ilość produkowanej w kraju żywności. Opinie na temat działalności handlu i obsługi w sklepach są podzielone: tyle samo osób dostrzeża poprawę (41,5%) co brak zmian (41,0%). Pogorszyły się, w opinii respondentów, szanse na znalezienie pracy (88,7%), sytuacja w budownictwie mieszkaniowym (72,1%), zarobki i dochody ludności (72,7%), siła nabywcza złotych (45,9%) oraz wielkość i jakość produkcji w przedsiębiorstwach przemysłowych (36,3%; tab.5 aneksu).

Widoczna jest mała dynamika opinii respondentów na temat zmian w życiu gospodarczym i społecznym w związku z realizacją przez rząd planu Balcerowicza (tab.5 aneksu). W ciągu trzech miesięcy - od marca do maja - odnotowano dziesięcioprocentowy wzrost opinii negatywnych o sytuacji w budownictwie mieszkaniowym oraz pięcioprocentowy przyrost odsetka badanych mówiących o pogorszeniu nastrojów ludności. Gorzej oceniano też sytuację polityczną kraju. Odsetek wskazujących na poprawę zmalał o 4,2%, podczas gdy twierdzących odwrotnie wzrósł o 4,5%.

Zauważono, że ankietowani efekty realizacji planu Balcerowicza opisują na czterech niezależnych wymiarach.

W pierwszym, nazwanym rynkowym, bardzo istotną rolę odgrywa zaopatrzenie rynku w artykuły spożywcze oraz przemysłowe. Nieco mniejszy udział ma działalność handlu, obsługa w sklepach, jak również ilość produkowanej w kraju żywności. Generalnie w opiniach ankietowanych komponenty tego wymiaru uległy w wyniku realizacji programu stabilizacji gospodarki poprawie.

Drugi wymiar nazwano bytowo-społecznym. Ważną rolę odgrywa w nim szansa na znalezienie pracy, nieco mniejszą zarobki i dochody ludności oraz sytuacja w budownictwie mieszkaniowym. Generalnie w opinii społecznej elementy tego wymiaru uległy pogorszeniu.

Trzecim jest wymiar zawodowy. Istotnym jego składnikiem jest organizacja pracy w przedsiębiorstwach i instytucjach. Nieco mniejsze, ale nadal duże znaczenie ma w nim stosunek ludzi do pracy, a także wielkość i jakość produkcji. Oceny na tym wymiarze są złożone. Badani uważają, że w wyniku przeprowadzania reformy gospodarczej stosunek ludzi do pracy uległ poprawie, natomiast w pozostałych dwóch komponentach nic się nie zmieniło.

Czwarty to wymiar polityczny. Jednakowo ważne są dla niego trzy elementy: ogólna sytuacja polityczna kraju, ogólna sytuacja gospodarcza oraz nastroje ludności. Również w tym wymiarze oceny są złożone. W wyniku wprowadzenia planu Balcerowicza pogorszeniu uległa sytuacja gospodarcza oraz nastroje ludności, natomiast poprawiła się sytuacja polityczna.

W porównaniu z poprzednimi miesiącami zaobserwowano znaczny spadek liczby wymiarów, na których respondenci opisują skutki realizacji rządowego programu gospodarczego. Z faktu tego wynikają dwa wnioski:

1. Społeczeństwo nie myśli o obecnej rzeczywistości gospodarczej, będącej efektem wprowadzenia planu stabilizacji gospodarki, wyłącznie w kategoriach "popieram ten plan" lub "nie popieram go". Do jego opisu używa bardziej złożonej struktury pojęciowej, która jest kombinacją czterech wymiarów.

2. Zredukowanie liczby wymiarów do czterech jest wynikiem ukształtowania się w świadomości społecznej pewnego systemu pojęciowego, służącego do opisu skutków realizacji programu Balcerowicza.

Następstwem zaobserwowanych zmian można tłumaczyć zmniejszenie się liczby respondentów uważających, że za mało wiedzą o rządowym programie gospodarczym. Odsetek ich w marcu wynosił 37,0%, kwietniu - 33,2%, a w maju już tylko - 29,4%.

x
x   x

Podsumowując należy powiedzieć, że w opinii dorosłej ludności program Balcerowicza jest bardziej korzystny dla polskiej gospodarki niż dla społeczeństwa. Niemniej jednak co trzeci badany udziela mu swego poparcia. Najczęściej deklaruja je inteligenci, najrzadziej - rolnicy.

Stwierdzono małą dynamikę opinii respondentów na temat efektów realizacji planu Balcerowicza oraz wykształcenie się czterech niezależnych wymiarów, na których są one opisywane.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Stosunek do programu Balcerowicza:		
	poparcie	brak poparcia	brak opinii
Ogółem	32,8	24,0	43,1
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	39,9	24,1	36,0
Kobiety	25,7	24,0	50,3
<u>Wiek</u>			
Do 29	36,4	24,8	38,8
30-39	36,2	22,6	41,2
40-49	34,9	27,5	37,7
50 i więcej lat	27,9	22,6	49,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	20,6	27,3	52,0
Miasto	40,7	22,0	37,4
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	19,0	25,7	55,3
Zasadnicze zawodowe	30,4	24,5	45,1
Średnie	41,5	24,8	33,8
Wyższe	59,2	14,8	26,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	60,7	13,1	26,2
Pozostali umysłowi	46,4	19,8	33,8
Pracownicy handlu i usług	36,8	26,3	36,8
Robotnicy wykwalifikowani	40,3	24,7	35,1
Robotnicy do prac prostych	11,8	16,1	72,0
Rolnicy indywidualni	15,7	35,1	49,2
Prywatni właściciele	45,7	31,4	22,9
Emeryci i renciści	28,9	21,8	49,4
Pozostali niepracujący	27,7	24,3	48,0
<u>Dochód na osobę</u>			
Bardzo niski	15,6	31,2	53,2
Niski	26,3	24,1	49,6
Przeciętny	41,9	22,5	35,6
Wysoki	53,3	18,1	28,6
Bardzo wysoki	56,8	16,2	27,0
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>			
Dobry kierunek	54,5	12,2	33,3
Zły kierunek	11,0	48,5	40,6
Brak opinii	19,6	21,5	58,9
<u>Wybory do samorządu</u>			
Będzie głosować	44,3	19,5	36,2
Nie będzie głosować	17,7	37,9	44,4
<u>Ocena działalności rządu</u>			
Aprobata	45,4	14,9	39,7
Brak aprobaty	10,1	53,7	36,2
Brak opinii	13,7	23,6	62,7
<u>Potrzeba prowadzenia "wojny politycznej"</u>			
Istnieje	43,0	26,7	30,3
Nie istnieje	34,1	21,6	44,3
Brak opinii	14,9	26,4	58,6

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Realizacja planu Balcerowicza przyniosła gospodarce:				
	więcej dobrego niż złego	tyle samo dobrego co złego	więcej złego niż dobrego	niczego nie zmieniła	trudno powiedzieć
Ogółem	23,9	34,1	21,5	5,0	15,4
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	27,9	35,4	21,7	3,8	11,2
Kobiety	19,8	32,8	21,4	6,2	19,8
<u>Wiek</u>					
Do 29	25,2	37,9	22,4	4,2	10,3
30-39	26,3	35,8	17,5	5,0	15,4
40-49	25,5	32,9	22,8	4,0	14,8
50 i więcej lat	20,8	32,4	23,1	5,8	17,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	17,1	30,8	27,6	4,4	20,1
Miasto	28,7	36,0	17,5	5,2	12,5
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	16,0	26,5	29,1	5,6	22,8
Zasadnicze zawodowe	19,7	35,3	23,3	6,4	15,3
Średnie	27,9	43,2	15,7	4,0	9,1
Wyższe	49,3	28,2	9,9	2,1	10,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	52,4	26,2	14,3	1,2	6,0
Pozostali umysłowi	28,7	43,5	12,2	4,6	11,0
Pracownicy handlu i usług	19,3	47,4	17,5	7,0	8,8
Robotnicy wykwalifikowani	24,5	37,8	22,3	5,6	9,9
Robotnicy do prac prostych	14,9	23,4	30,9	3,2	27,7
Rolnicy indywidualni	12,9	27,3	33,3	4,0	22,5
Prywatni właściciele	40,0	25,7	25,7	2,9	5,7
Emeryci i renciści	23,1	33,2	19,5	6,8	17,3
Pozostali niepracujący	23,6	33,8	17,6	4,7	20,3
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski	14,7	27,7	34,2	5,6	17,7
Niski	19,5	33,5	21,5	6,1	19,4
Przeciętny	29,4	37,9	17,5	3,6	11,7
Wysoki	30,5	36,2	20,0	3,8	9,5
Bardzo wysoki	45,3	34,7	6,7	4,0	9,3
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>					
Dobry kierunek	38,5	38,7	7,9	3,7	11,1
Zły kierunek	9,8	25,8	44,7	6,5	13,2
Brak opinii	14,6	34,3	22,5	5,6	23,1
<u>Wybory do samorządu</u>					
Będą głosować	32,5	35,2	13,6	4,5	14,2
Nie będą głosować	12,3	27,9	37,3	6,1	16,4
<u>Ocena działalności rządu</u>					
Aprobata	31,9	38,2	12,0	4,1	13,8
Brak aprobaty	8,7	29,9	47,6	6,6	7,3
Brak opinii	12,9	24,6	26,5	6,1	29,9
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	55,6	31,5	3,5	2,5	6,8
Brak poparcia	6,2	31,2	51,6	5,7	5,4
Brak opinii	9,7	37,9	18,5	6,5	27,4
<u>Potrzeba prowadzenia "wojny politycznej"</u>					
Istnieje	32,1	37,1	21,8	1,4	7,7
Nie istnieje	24,8	35,3	19,7	6,8	13,4
Brak opinii	10,2	27,1	25,8	5,4	31,5

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Realizacja programu Balcerowicza przyniosła społeczeństwu:				
	więcej dobrego niż złego	tyle samo dobrego co złego	więcej złego niż dobrego	nieczego nie zmieniła	trudno powiedzieć
Ogółem	13,7	32,4	38,6	2,5	12,7
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	15,7	34,4	38,7	2,8	8,4
Kobiety	11,8	30,4	38,6	2,2	17,0
<u>Wiek</u>					
Do 29	15,9	35,0	39,3	1,9	7,9
30-39	14,9	37,9	33,4	1,6	12,2
40-49	12,3	32,3	42,2	3,1	10,2
50 i więcej lat	12,9	27,7	39,9	3,1	16,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	9,5	29,0	41,2	1,9	18,3
Miasto	16,6	34,3	37,0	2,7	9,4
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	10,0	25,5	42,5	2,6	19,4
Zasadnicze zawodowe	11,7	31,7	41,7	4,2	10,8
Średnie	14,9	40,6	34,7	1,7	8,1
Wyższe	28,4	31,2	30,5	0,7	9,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	30,1	33,7	31,3	0,0	4,8
Pozostali umysłowi	16,0	37,1	35,4	1,7	9,7
Pracownicy handlu i usług	14,0	43,9	33,3	3,5	5,3
Robotnicy wykwalifikowani	16,3	37,3	35,2	5,6	5,6
Robotnicy do prac prostych	7,4	21,3	53,2	3,2	14,9
Rolnicy indywidualni	7,6	25,3	47,4	1,6	18,1
Prywatni właściciele	20,0	25,7	48,6	0,0	5,7
Emeryci i renciści	12,7	31,9	35,2	1,6	18,6
Pozostali niepracujący	11,5	33,8	34,5	3,4	16,9
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski	9,1	26,0	51,9	0,9	12,1
Niski	11,4	31,8	36,2	4,7	15,8
Przeciętny	15,2	35,7	37,4	1,3	10,3
Wysoki	18,3	35,6	36,5	1,0	8,7
Bardzo wysoki	29,3	34,7	26,7	0,0	9,3
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>					
Dobry kierunek	23,1	40,7	25,2	2,5	8,5
Zły kierunek	5,3	21,1	58,7	2,8	12,1
Brak opinii	7,3	29,6	41,6	2,4	19,1
<u>Wybory do samorządu</u>					
Będzie głosować	19,2	37,3	29,9	1,8	11,7
Nie będzie głosować	7,4	18,0	57,4	4,1	13,1
<u>Ocena działalności rządu</u>					
Aprobata	19,5	38,3	29,7	1,9	10,6
Brak aprobaty	3,8	20,8	64,6	3,8	6,9
Brak opinii	4,5	24,2	41,3	3,4	26,5
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	32,2	44,7	16,8	0,6	5,6
Brak poparcia	3,1	20,7	69,4	2,8	4,0
Brak opinii	5,5	29,8	37,9	3,8	23,0
<u>Potrzeba prowadzenia "wojny politycznej"</u>					
Istnieje	16,1	38,4	38,6	1,0	6,0
Nie istnieje	16,0	32,5	36,9	3,5	11,2
Brak opinii	5,1	23,4	43,1	2,4	26,1

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Realizacja planu Balcerowicza przyniosła Panu(i) osobiście:				
	więcej dobrego niż złego	tyle samo dobrego co złego	więcej złego niż dobrego	niczego nie zmieniła	trudno powiedzieć
Ogółem	11,4	25,7	37,6	14,7	10,5
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	12,7	28,1	26,8	14,2	8,2
Kobiety	10,2	23,2	38,5	15,2	12,9
<u>Wiek</u>					
Do 29	12,1	27,1	33,2	16,8	10,7
30-39	12,7	27,1	35,5	14,9	9,8
40-49	8,6	24,3	42,8	15,7	8,6
50 i więcej lat	11,8	25,2	37,7	13,2	12,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	7,7	23,8	41,5	12,1	14,8
Miasto	13,8	27,0	35,3	16,0	7,9
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	8,8	21,6	44,5	11,0	14,0
Zasadnicze zawodowe	7,5	22,8	43,3	13,9	12,5
Średnie	14,7	30,4	31,7	17,0	6,2
Wyższe	19,9	31,9	18,4	22,0	7,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	16,9	27,7	28,9	19,3	7,2
Pozostali umysłowi	13,9	33,3	27,0	21,1	4,6
Pracownicy handlu i usług	14,0	36,8	21,1	17,5	10,5
Robotnicy wykwalifikowani	11,2	27,9	38,6	13,7	8,6
Robotnicy do prac prostych	7,4	18,1	46,8	12,8	14,9
Rolnicy indywidualni	6,8	19,3	53,4	8,8	11,6
Prywatni właściciele	20,0	20,0	42,9	11,4	5,7
Emeryci i renciści	13,0	26,7	33,9	13,7	12,7
Pozostali niepracujący	8,1	22,3	38,5	14,9	16,2
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski	3,0	19,9	56,3	10,4	10,4
Niski	9,3	24,2	38,0	15,0	13,5
Przeciętny	14,1	28,3	34,8	14,8	8,1
Wysoki	15,4	39,4	18,3	20,2	6,7
Bardzo wysoki	29,3	22,7	18,7	20,0	9,3
<u>Rozwój sytuacji w kraju</u>					
Dobry kierunek	18,6	32,2	22,9	17,6	8,7
Zły kierunek	5,1	17,4	57,3	10,7	9,6
Brak opinii	6,4	23,2	42,7	13,7	13,9
<u>Wybory do samorządu</u>					
Będzie głosować	16,5	28,7	29,8	16,1	8,8
Nie będzie głosować	5,3	17,6	54,1	11,5	11,5
<u>Ocena działalności rządu</u>					
Aprobata	16,0	31,0	27,3	16,7	8,9
Brak aprobaty	3,5	14,6	64,9	10,8	6,3
Brak opinii	4,2	19,3	43,6	12,1	20,8
<u>Stosunek do programu Balcerowicza</u>					
Poparcie	27,4	33,3	15,0	18,5	5,8
Brak poparcia	2,5	13,9	67,4	11,3	4,8
Brak opinii	4,3	26,6	37,9	13,8	17,4
<u>Potrzeba prowadzenia "wojny politycznej"</u>					
Istnieje	13,9	29,3	37,6	12,9	6,2
Nie istnieje	13,3	25,8	34,9	16,9	9,1
Brak opinii	3,4	21,0	44,1	11,2	20,3

Tabela 5

w procentach

Odpowiedzi na pytanie	Respondenci według terminów badań:		
	III '90	IV '90	V '90
1	2	3	4
Czy w wyniku realizacji planu Balcerowicza:			
- ogólna sytuacja gospodarcza kraju			
poprawia się	34,7	34,2	27,3
nie zmienia się	19,5	17,4	21,8
pogarsza się	32,1	31,9	35,3
trudno powiedzieć	13,5	16,3	15,1
- sytuacja polityczna kraju			
poprawia się	41,4	38,4	37,2
nie zmienia się	29,0	25,5	23,6
pogarsza się	12,5	13,3	17,0
trudno powiedzieć	17,0	22,7	22,0
- nastroje ludności			
poprawiają się	10,0	11,8	9,2
nie zmieniają się	17,0	14,3	13,4
pogarszają się	61,7	59,3	67,3
trudno powiedzieć	11,2	14,6	10,0
- zaopatrzenie rynku w artykuły spożywcze			
poprawia się	80,0	79,1	75,5
nie zmienia się	12,6	9,8	13,4
pogarsza się	5,1	5,6	6,9
trudno powiedzieć	2,1	5,4	4,1
- zaopatrzenie rynku w towary przemysłowe			
poprawia się	81,2	80,3	79,4
nie zmienia się	11,2	8,1	10,7
pogarsza się	4,1	4,5	5,1
trudno powiedzieć	3,1	7,0	4,7
- stosunek ludzi do pracy			
poprawia się	57,3	58,3	56,6
nie zmienia się	22,8	16,5	18,8
pogarsza się	10,3	10,2	13,1
trudno powiedzieć	9,5	14,9	11,4
- organizacja pracy w przedsiębiorstwach i instytucjach			
poprawia się	27,8	26,7	24,6
nie zmienia się	31,3	27,9	28,2
pogarsza się	11,7	11,2	14,0
trudno powiedzieć	29,0	34,0	32,9
- wielkość i jakość produkcji w przedsiębiorstwach przemysłowych			
poprawia się	15,1	13,4	13,0
nie zmienia się	18,1	17,2	15,4
pogarsza się	37,2	35,1	36,3
trudno powiedzieć	29,4	34,0	35,1

cd. tabeli 5

w procentach

1	2	3	4
- ilość produkowanej w kraju żywności			
poprawia się	33,8	34,2	32,2
nie zmienia się	22,5	22,1	24,4
pogarsza się	26,2	26,2	23,4
trudno powiedzieć	17,4	17,5	20,0
- działalność handlu, obsługa sklepów			
poprawia się	35,5	45,6	41,5
nie zmienia się	45,9	39,6	41,0
pogarsza się	13,1	7,9	9,8
trudno powiedzieć	5,4	6,8	7,7
- sytuacja w budownictwie mieszkaniowym			
poprawia się	2,4	3,5	3,0
nie zmienia się	19,3	12,4	10,4
pogarsza się	61,5	67,8	72,1
trudno powiedzieć	16,4	16,1	14,5
- szanse na znalezienie pracy			
poprawiają się	1,9	1,7	0,9
nie zmieniają się	2,7	3,6	2,9
pogarszają się	89,9	85,5	88,7
trudno powiedzieć	5,3	9,1	7,4
- zarobki i dochody ludności			
poprawiają się	10,1	10,3	6,2
nie zmieniają się	18,2	15,2	13,0
pogarszają się	64,9	63,8	72,7
trudno powiedzieć	6,6	10,6	7,9
- siła nabywcza złotówki			
poprawia się	25,0	23,1	21,6
nie zmienia się	15,7	15,0	16,2
pogarsza się	41,7	43,3	45,9
trudno powiedzieć	17,4	18,5	16,3
- dopływ kapitału i technologii z zagranicy			
poprawia się	29,5	27,8	23,2
nie zmienia się	17,4	16,2	15,9
pogarsza się	3,8	6,2	6,5
trudno powiedzieć	49,0	49,6	54,1